Schaakclub de Mercatel

www.demercatel.be

Bibliotheek Stad Gent - Halvemaanstraat 92
9040 Sint-Amandsberg

https://www.facebook.com/De-Mercatel-schaakclub-420406962125359/

juli, augustus, september 2019

verantw. uitg: Joannes Raepsaet, Alfred Vanderstegenlaan 90 9000 Gent

VOORWOORD

De tijd vliegt...

Op het einde van het seizoen is het gebruikelijk eens achterom te kijken, enerzijds uit nostalgie, anderzijds om te proberen beter te doen in de toekomst. Het vooruitgangsdenken zit namelijk sinds de Verlichting geprogrammeerd in ons mentaal DNA, in die mate zelfs dat we er ons soms nauwelijks bewust van zijn.

In het begin van dit schaakseizoen heeft u ongetwijfeld allemaal de ambitie gehad om beter te leren schaken (en misschien ook een beetje meer). Het bestuur heeft de ambitie gehad om u, binnen de mogelijkheden van de club en de locatie, daarin te faciliteren, dat is niet steeds voor iedereen evenzeer gelukt, maar de intentie om te blijven verbeteren is er wel degelijk, zowel voor de jeugd als voor de volwassenen. Ook al is het bestuur recentelijk uitgebreid, een kleine club zoals de onze wordt gedragen door iedereen die zich in mindere of meerdere mate inzet voor het algemeen belang ervan. Van harte bedankt hiervoor en we hopen dat jullie enthousiasme andere leden kan inspireren om ook hun steentje bij te dragen.

De resultaten die onze jeugdspelers op toernooien in binnen- en buitenland halen, blijven erg sterk, maar ik zie tevens veel "goesting" en ambitie bij spelers van stap 2 en 3 om sterker te worden en ambitie is volgens mij doorslaggevender dan eventueel talent. (En dat geldt ongetwijfeld niet alleen voor schaken.)

Los van alle goede resultaten vallen kampioenstitels uiteraard extra in het oog. Diana en haar broer Maxim wonnen beiden (in hun reeks) het jeugdschaakcriterium 2018, de sterkst bezette reeks toernooien in Vlaanderen. Diana en Mateo wonnen de "hoofdprijs": beiden werden afgelopen paasvakantie in Blankenberge kampioen van België in hun reeks. Diana zelfs met een zelden vertoonde hegemonie: ze won alle 9 partijen. We kijken uiteraard uit naar de belevenissen tijdens het EK van onze twee Belgische kampioenen in Bratislava van 1 tot 11 augustus (meer info op

http://www.eycc2019.eu/)

De voorbereidingen voor het nieuwe seizoen zijn inmiddels in volle gang en we hebben ook twee nieuwe lesgevers kunnen strikken: Maarten De Vleeschauwer voor stap 4 en Arno Sterck voor stap 5. Maarten is een van de sterkste jeugdspelers van onze club en werd Belgisch jeugdkampioen in 2017. Arno werd dit jaar zowel Belgisch jeugdkampioen als Vlaams kampioen. Onze jeugd kon op het einde van dit seizoen al eens proeven van een aantal lessen van hem en die vielen in de smaak. Verderop in dit nummer vindt u ook een aantal andere wijzigingen alsook de kalender voor volgend seizoen.

Ook hopen we dat de stijgende tendens van aantal volwassenen die we tijdens de 'meimaand Blitzmaand' hebben gezien volgend seizoen kunnen versterken. De sterkere jeugdspelers zullen volgend seizoen de kans krijgen zich in een competitie te meten met de volwassen clubleden. De details worden op de volgende bestuursvergaderingen verder uitgewerkt. We houden u op de hoogte!

Speciale aandacht wil ik ook vragen voor uw aanwezigheid op de algemene vergadering op vrijdag 30 augustus. Tot slot wens ik u allemaal een (al dan niet welverdiende) vakantie toe en zie u graag allemaal terug voor de start van het seizoen op vrijdag 23 augustus.

En, mocht u op reis gaan, vergeet dan zeker uw schaakbord niet!

Guy

DE DENKSPORTKAMPIOEN

****

BRUSSELSESTEENWEG 485 - 9050 GENTBRUGGE

0497/45.57.85 - 09/225.85.81 (tijdens openingsuren)

info@dedenksportkampioen.be - www.dedenksportkampioen.be

Openingsuren: Maandag, woensdag en vrijdag 14-18u30

Zaterdag: 11u-18u30 of op afspraak

SCHAAKBOEKEN: Ruime keuze (+/-1400 titels op stock) openings-, middenspel-, en eindspelboeken, biografieën, puzzelboeken , en wisselend aanbod aan 2de handsschaakboeken

SCHAAKSOFTWARE & DVD's: *Schaak- en analyseprogramma's (Fritz, chessbase, Rybka) * TrainingDVD's van Chessbase (Fritztrainer), Roman, Foxy,... * Databases * Stappenmethode op DVD

SCHAAKMATERIAAL: Ruime keuze schaakborden, -stukken en -klokken (mechanische en digitale), schaaksets, magnetische reis-, terras- en tuinsets, schaaktafels, DGT-borden, demonstratieborden, Raindropchess, notatieformulieren en –boekjes, ... Speciale condities voor clubaankopen.

SCHAAKCOMPUTERS: De betere schaakcomputers (1500 tot 2120 elo). Reis- en tafelmodellen van de merken Saitek/Mephisto, Novag en Excalibur. Demonstratie, advies en testmogelijkheid in de winkel.

SCHAAKMAGAZINES: Abonnementendienst en losse nummers van New In Chessmagazine, Yearbooks, Informator, Matten, Chessbasemagazine,...

STAPPENMETHODE-LESMATERIAAL: Sinds meer dan 12 jaar officieel verdeler van de stappenmethode van Brunia-Van Wijgerden. Werkboeken en handleidingen stappenmethode, proef- en officiële examens, diploma's. Chess Tutor (stap 1,2,...)

SCHAAKGADGETS & andere spelen: Schaak-T-shirts, posters, postkaarten, schaakdassen, sleutelhangers, schaaktrofeeën & andere spelen zoals Go, poker, darts,...

KOEN ACHTERGAELE <-> ERIC VAN DE WYNKELE
MEMORIAL JAN VAN LEEUWEN 2019

1.e3

Niet de meest actieve openingszet, om het met een understatement te zeggen, maar niet slecht op voorwaarde dat e3 een onderdeel is van je wit-repertoire en je dus bereid bent om naar bv. de Colle of de Stonewall over te gaan.

1...f5

Behalve na 1.e4 en 1.g4 kan je het Hollands natuurlijk altijd spelen.

1...e5 2.c4 wordt een weinig ambitieuze variant van het Engels.

2.Pf3 c6N

De tweede zet en we hebben reeds een nieuwtje! Ook in het huidige tijdperk met zijn mega-databanken is het nog mogelijk om in de prille fase van de opening origineel te spelen zonder dat het anti-positioneel hoeft te worden. We hebben vier rare (halve) zetten gespeeld hebben, maar ze zijn wel positioneel onderbouwd.

3.c4 Ph6N

En opnieuw een nieuwtje. De stelling na 3.c4 was al eens via een andere zetvolgorde bereikt, maar vanaf nu zitten we definitief op onontgonnen terrein.

4.b4

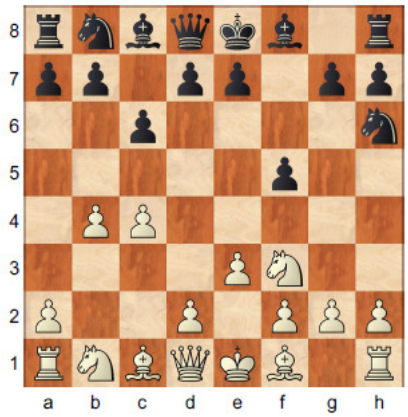

Je zou ten onrechte kunnen denken dat we het erom deden om om de beurt een slechte zet te spelen zodat de stelling in evenwicht bleef. Doch elk zet was logisch onderbouwd. Wit redeneerde hier: "Zwart doet maar iets op de koningsvleugel, dus i.p.v. b2-b3 speel ik onmiddellijk b2-b4 om snel ruimte te winnen op de damevleugel en zo zal ik in het verre middenspel een tempo uitsparen, want ooit zal ik toch op deze vleugel expanderen." Het was echter een tikkeltje te optimistisch en achteraf gezien had ik liever het bescheiden b2-b3 gespeeld.

4...Pf7

Opnieuw wordt een vuistregel geschonden ("speel geen twee keer met hetzelfde stuk in de opening"). Het paard staat echter sterk op f7 en er dreigt reeds e7-e5. Of dit twee tempo's waard is, is een ander verhaal.

5.Lb2 Dc7 6.d4

Zowat de eerste echt normale zet van de partij en tegelijkertijd een kleine onnauwkeurigheid. Ik was even vergeten dat pion b4 nu met schaak geslagen kon worden na de volgende zet van zwart.

6...e5 7.c5 e4 8.Pe5 d6 9.Pxf7 Dxf7 10.Le2 d5

Zwart mag niet klagen. Wit is weliswaar baas op de damevleugel, maar zwart op de koningsvleugel.

11.Pc3 Le7 12.Lh5?

Ik wou vermijden dat zwart na 12.Db3 Dg6 de verzwakking 13.g3 forceerde. Maar aangezien ik op de 15-de zet tot de conclusie kwam dat g2-g3 hoe dan ook nodig was, verloor ik met 12.Lh5 een vol tempo. Gelukkig is tempoverlies in een gesloten stelling niet zo erg.

12...g6 13.Le2 0-0 14.Db3

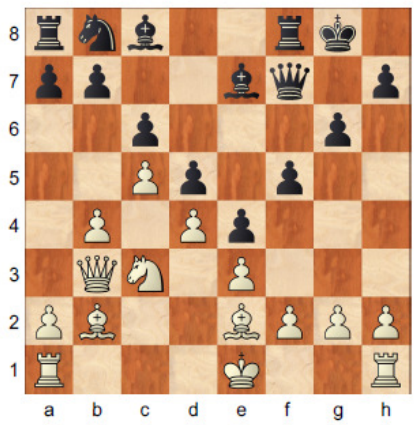

14...Le6

Ook mijn tegenstander had 14...f4? 15.Pxe4 dxe4?? 16.Lc4+- gezien.

15.g3 Pd7 16.h4 h6 17.0-0-0 b6 18.Kb1

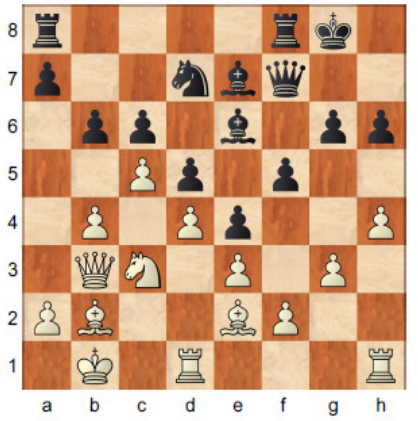

Dit impliceert een pionoffer waar Eric na lang nadenken niet op ingaat.

18...bxc5 19.bxc5 Tfc8

Met 19...Pxc5 20.dxc5 d4 21.Dc2 dxc3 22.Dxc3 Lxa2+ 23.Ka1± wint zwart een pion en wit de partij.

20.Ka1

Na de partij zei Eric dat hij verwonderd was dat ik zo gemakkelijk alle zware stukken af-ruilde terwijl ik sterker sta op de damevleugel. Ik was een andere mening toegedaan en vond dat ik meer kansen had in het eindspel. Als je ziet wat er op het einde allemaal gebeurt, heeft het weinig zin om over deze subtiliteiten lang uit te weiden.

20...Tc7 21.Dc2 Tb8 22.Tb1 Pf6 23.La3 De8 24.Txb8 Dxb8 25.Tb1 Tb7 26.Txb7 Dxb7 27.Db3 Lc8 28.Kb2 Ld8

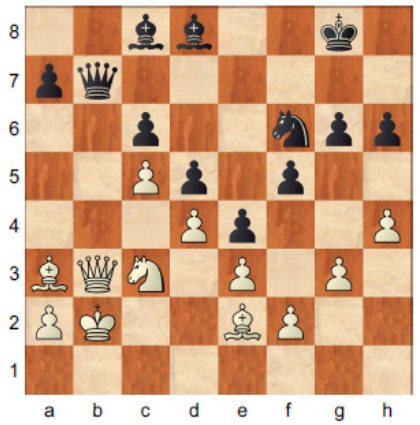

29.Dxb7

Ik wou dat zwart ruilde op b3 zodat ik mijn pionnenstructuur met a2xb3 kon verbeteren, maar nu dreigde er 29...La5 en dat verplichtte me om zelf te ruilen.

29...Lxb7 30.Kb3 Kf7 31.Ka4 Lc7 32.Lb4 Ke7 33.La5 Lb8

Toen de afwikkeling startte, had ik niet gezien dat zwart de ruil van de lopers van de zwarte velden kon vermijden door zijn loper op b8 te nestelen.

34.Pd1 g5 35.hxg5 hxg5 36.Ld2 Lc8 37.Kb3 Pe8 38.a3 Pg7 39.a4 Lc7 40.Pc3 Pe6 41.Kb4 f4

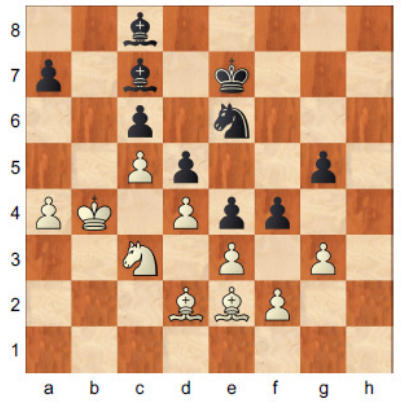

42.gxf4 gxf4 43.f3

Dit had ik wel, maar zwart niet voorzien.

43...exf3 44.Lxf3 Lb7 45.Pe2 Pg5

En dit had ik niet gezien.

46.Pg1

De enige zet die gelijk houdt.

46...Pe6 47.Lg4 fxe3 48.Lxe3 La6 49.Ph3

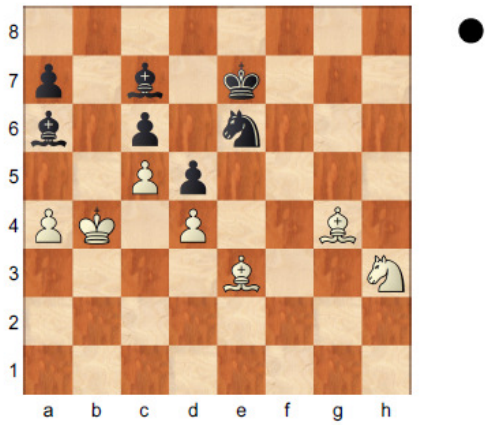

49...Kf6?!

Wit kreeg zo de kans om naar het eindspel paard tegen slechte loper over te gaan. Ik dacht er lang over na of ik er wel zou op ingaan, want het paard kwam tijdelijk buitenspel te staan.

50.Lxe6 Kxe6 51.Lf4 Lxf4 52.Pxf4+ Kf5 53.Pg2 Ke4 54.Kc3 Lf1 55.Pe1 a5 56.Pc2 Lc4!=

Pion a5 zou gevallen zijn als het paard op b3 geraakte. Maar de loper verhinderde dit op veld c4 voorgoed. Wit kon niet veel anders doen dan over en weer spelen met het paard van c2 naar a1 en terug.

Ik was mijn rugzak al aan het dichtritsen om na nog één zetherhaling de handen te schudden.

Na een onorthodoxe opening speelden we een interessant middenspel zonder fouten. In het late eindspel zette wit druk en verdedigde zwart zich feilloos. We zouden beiden met een goed gevoel naar huis gaan.

Maar er zijn zo van die schaakspelers die erin slagen het netto-gelukspeil neer te halen. Nietwaar, Eric? ☺

Door de zetherhaling uit de weg te gaan, ging Eric balend als een stekker huiswaarts in de veronderstelling dat hij onderweg de winst gemist had en ik kreeg datzelfde gevoel een nachtrust later.

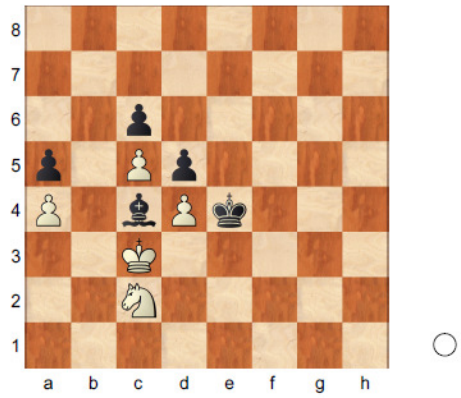

57.Pa1 Ke3 58.Pc2+ Kf2

Zwart probeert wit in de fout te lokken. Een goede strategie, want in de regel levert dit meer punten op dan dat je ermee verliest. Maar hoe deze partij in de statistieken moet komen, is niet duidelijk.

59.Pa1

(59.Pa3 Le2= 60.Pb5?? brengt niets op: cxb5 61.c6 b4+ 62.Kb3 La6-+)

59...Ke2 60.Pc2=

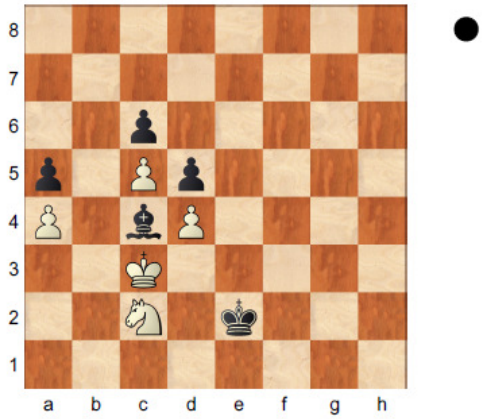

Tot nog toe was het een OK partij, maar vanaf hier werd het een tragikomisch blunderfestival.

Komisch voor de lezers, tragisch voor de spelers.

60...La2?+-

Deze slechte zet verraste me. Wit staat voor het eerst in de partij gewonnen.

Ik had nog drie minuten bedenktijd over, was mijn paard op increment over en weer aan het spelen en had al berust in remise.

"Overdrijft hij hier niet in zijn winstpogingen?", bedacht ik me. "Nu ga ik mijn bedenktijd niet volledig opgebruiken, maar als hij zo verder doet, zal ik toch eens dieper over een

paardoffer denken om mijn c-pion te laten doorbreken."

61.Pa1?=

En de stelling is al terug gelijk.

Op de bedenktijd van Eric, die minder dan twee minuten over had, was ik verder aan het overwegen of mijn idee
61.Pa3!+-
op de vorige zet iets zou opgeleverd hebben en ik had er al snel spijt van dat ik er geen bedenktijd in geïnvesteerd had, want het wint wel degelijk:
61…Ke3
62.Pb5!
Doodjammer, want ik had het motief de zetten hiervoor wel degelijk al enkele keren doorgerekend.

(62.Kb2 Kxd4 63.Kxa2 Kxc5 64.Kb3 Kb6 65.Kc3 c5± is veel minder duidelijk en wellicht slechts remise.)

62...cxb5
(62...Lc4 63.Pa7+-)
63.axb5+-
(63.c6?? b4+ 64.Kb2 Lc4 65.c7 La6-+)
63...Lc4
64.b6 La6
65.c6+-

61...Kf3 62.Pc2 Lc4= 63.Pa3?!∓

Deze fout is gedeeltelijk psychologisch te verklaren. Ik wou de gemiste kans van twee zetten geleden, toen ik verzuimde Pa3 te spelen, te graag rechtzetten.

63...Le2

Oei, niet gezien.

64.Pc2?

Half in shock omdat ik de dreiging na Le2 niet gezien had, overzag ik hier 64.Kd2=, wat materiaalverlies zou vermeden hebben.

Na de gespeelde zet kreeg zwart een vrije pluspion. Een randpion dan nog, waartegen een paard zich slecht kan verdedigen.

64...Ld1 ∓

Niet "-+", want ik betwijfel of zwart effectief gewonnen staat. (Tijdens de partij had ik er eerlijk gezegd geen goed oog in.)

65.Pe1+

Pion a4 ging onherroepelijk verloren. Wits enige kans was het paard activeren.

65...Ke4 66.Pd3 Lxa4 67.Pe5 Kf5 68.Pf7

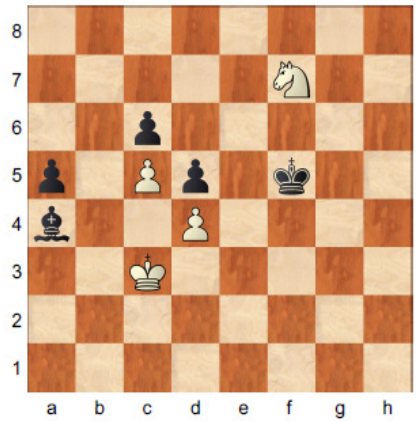

68...Ke6?

Als wit zich goed verdedigt, kan zwart niet winnen. Maar dat wil natuurlijk niet zeggen dat zwart zo vriendelijk moet zijn om de pion onmiddellijk zonder meer terug te geven. Beter was 68...Lb5∓ 69.Pd6+ Ke6 70.Pc8 a4?! 71.Kb4 Kf5 72.Pd6+ Ke6 73.Pc8=

69.Pd8+ Kd7 70.Pb7 Ld1 met remisevoorstel

Een eerbaar remisevoorstel, want het paard moest een veld passeren dat de loper bestreek om terug in het spel te komen. Een ruil was dus onafwendbaar en het resulterend pionneneindspel was remise. Ik wou echter dat mijn tegenstander bewees dat hij het ook allemaal gezien had, want visueel zag het pionneneindspel er goed uit voor wit.

71.Pxa5 Kc7 72.Pb3

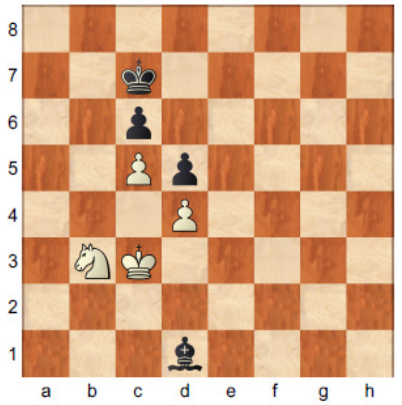

72...Kd7?

Het schaakduiveltje op Erics linkerschouder had er al voor gezorgd dat hijzelf met een slecht gevoel naar huis ging. Maar zijn opdracht van was nog maar half volbracht. De

witspeler was nog niet echt getormenteerd. Integendeel, hij zou zich zelfs zelfvoldaan kunnen voelen bij de gedachte "ik heb dit eindspel met een pion achter toch maar mooi remise weten houden." Het schaakengeltje op Erics rechterschouder was nochtans aan het pushen voor het normale

72...Lxb3 73.Kxb3 met een duidelijke remise.
Bv.: 73…Kb7 74.Kb4 Ka6 75.Ka4 Kb7 76.Ka5 Ka7 77.Kb4 Ka6 78.Ka4=
(78.Kc3?? Ka5 79.Kb3 Kb5 80.Kc3 Ka4-+)

Of trof mijn eigen schaakduiveltje, dat de remise weigerde, even veel schuld?

73.Pd2

73.Pc1 was de kortere weg naar veld e5, maar het grootste deel van mijn 30 seconden had ik nodig om aan de situatie te wennen dat ik alsnog op winst mocht spelen in een eindspel paard tegen slechte loper.

73...Kc7 74.Pf1 Lf3 75.Pe3 Le4 76.Pg4 Lg2 77.Pe5 Lh3 78.Kd2 Le6?

Zwart had het binnendringen van de witte koning moeten verhinderen: 78...Lf1! 79.Ke3 Lb5 80.Kf4 Kd8! 81.Kf5 Ke7=

79.Ke3±

Zwart maakte in de laatste fase van de partij twee fouten en stond hier praktisch gezien verloren. Pion c6 moest onherroepelijk verloren gaan. Dankzij het weinige materiaal dat overbleef, had zwart zich misschien nog op studie-achtige wijze kunnen redden, maar zelfs met computerassistentie is het allemaal niet zo duidelijk.

79...Lh3 80.Kf4 Lf1 81.Kf5 Lh3+ 82.Kf6 Lf1

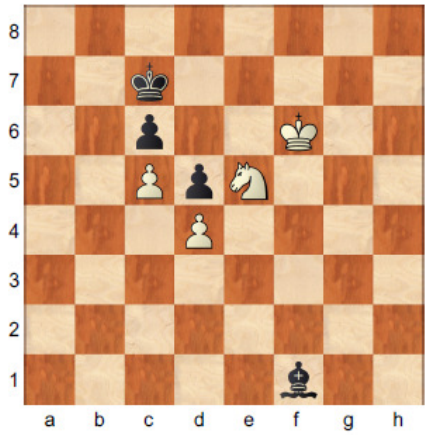

83.Kf5? en remise door zetherhaling.

Ik berustte in zetherhaling omdat zwart een onbeperkt aantal tempozetten had met de loper en ik daarom de koning niet met zetdwang van veld c7 kon verjagen. Pas 's anderendaags aan de ontbijttafel schoot het me plots te binnen dat ik geen zetdwang nodig had, want de koning kon met een paardschaak verjaagd worden.

Vermoedelijk was ik nogal murw geworden door reeds twee keer een remise te verwachten en tussendoor met een pion achter te hebben moeten verdedigen. En het half minuutje dat we per zet erbij kregen, zal ook wel niet geholpen hebben.

Desalniettemin, wat is de zin van deze schaakpartij als je ze op zo'n manier beëindigt?

Me aansluiten bij wat de Armeense GM Levon Aronian in het Norway Chess toernooi zei na zijn onverdiend verlies tegen Carlsen, leek me in eerste instantie gepast:

"Het is niet de eerste keer dat ik iets idioots doe. Ik doe het voortdurend en ik ben er gewend aan geraakt."

Klinkt leuk, maar *in tweede instantie* enkel bij wie al twee decennia top tien van de wereld is.

Stoppen met schaken kon ook, maar aangezien ik dat al eens vijf jaar gedaan had, was het geen optie meer.

En toen las ik Dirks e-mail waarin hij schaakbijdrages vroeg voor de volgende editie van het tijdschrift en plotsklaps begreep ik het: de enige zin van deze schaakpartij is dat ze gepubliceerd moet worden. Al zou het maar omwille van therapeutische redenen voor ondergetekende zijn. ;-)

Een normale verderzetting van de partij zou geweest zijn:

83.Ke7 Lg2 84.Pg6 Lh3 85.Pf8 Lf1 86.Pe6+ Kc8 87.Kd6 Lb5 88.Pg5 Kb7

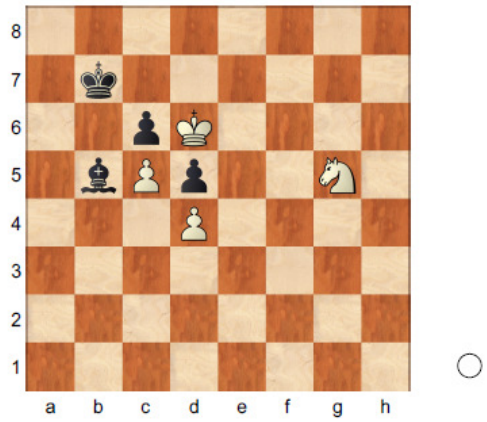

Deze interessante stelling hadden we in de partij moeten bereiken. Zonder mijn besluit om de partij te publiceren, was ik blijven denken dat ze triviaal gewonnen was. Ik voel me al wat beter nu ik weet dat het niet zo is. ☺

Het verraste me bv. dat 89.Kd7? slechts remise is: 89…Ka6 90.Pe6 Ka5 91.Pd8 Kb4 92.Pxc6+ Kc4 93.Kd6 La4□ 94.Pb4 Kxd4=

89.Pf3 Le2 90.Pe5 Lb5 91.Kd7 La4 92.Pf7 Ka7 93.Pd8

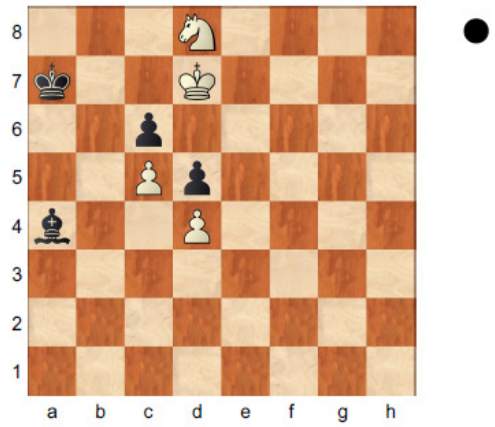

93...Ka6! 94.Kc7!

Altijd blijven opletten, want onmiddellijk 94.Pxc6?? verliest zelfs nog: Kb7-+

94...Kb5 95.Pxc6

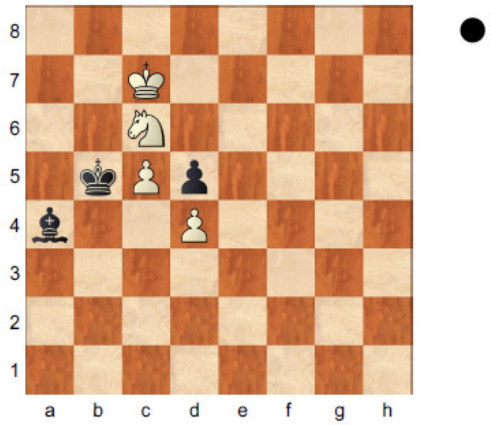

95...Kc4 96.Kd6□

(Slechts remise zijn alle andere zetten, bv.: 96.Kd7?= Kb3 97.Kd6 Kc4□=)

96...Lb5 97.Pa7□

Opnieuw zijn alle andere zetten remise, bv.: 97.Pe7 Kxd4 98.Pxd5 La6 99.c6 Lc8=

97...La6 98.Ke5 Lb7 99.c6 La6 100.c7 Lb7 101.c8D+ Lxc8 102.Pxc8+-

Koen

Wat gebeurt er als je je tweemaal half doodschrikt?
Echte mode is kleding met een houdbaarheidsdatum.
Sommige mensen zouden het fijn vinden om met hun mond vol tanden te staan.
Een advocaat zegt: " Wij" hebben gewonnen en "U" hebt verloren.
Gelezen in ziekenhuis... de psychiater mag niet gestoord worden.

DE VRIJPION

EINDSPELEN MET LICHTE STUKKEN

In lopereindspelen speelt de vrijpion doorgaans een afleidende rol. De volgende stelling had op het bord kunnen komen in de partij Stein-Spasski (Moskou 1951).

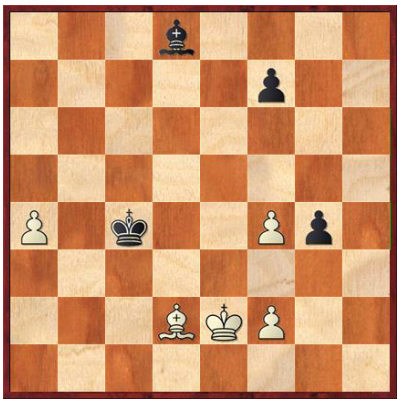

De zwarte koning moet de vrije witte a-pion bewaken. Let op de gunstige positie van de witte loper: vanuit de diepte ondersteunt hij de vrijpion. Dit is een principe dat ons reeds uit de toreneindspelen bekend is, en dat ook voor lopereindspelen opgaat. Het witte plan is gericht op een koningsmars naar de zwarte pionnen.

1.a5 Kd5!

Na 1…Kb5 wint wit zonder moeite, bij voorbeeld: 2.Kd3 f5 3.Kd4 Lh4 . Lel en pion f5 gaat binnen enkele zetten verloren.

2.a6 Kc6 3.f5!

Een belangrijke zet: anders zou zwart zelf f5 en Lf6 spelen en aldus de witte koning op een afstand houden. Nu kan 3…Kb6 niet wegens 4.La5+.

3…Le7 4.Le3 Ld6 5.Kd3 g3 6.fxg3 Lxg3

Zwart hoopt nu zijn loper tegen de witte f-pion te kunnen offeren, waarna er een theoretische remisestelling overblijft.

7.Ke4 Lh4 8.Kf4 Lf6 9.Kg4 Le7 10.Kh5 Lf8

Tegen Kh6 gericht..**Kg5 Lg7**

Zwart is erin geslaagd de witte koning van een doorbraak op de koningsvleugel af te houden, maar nu kan wit in het centrum zijn slag slaan. **12.a7 Kb7 13.Kf4 Lf6 14.Ke4 Le7 15.Kd5 Lf8 16.Ld4!**

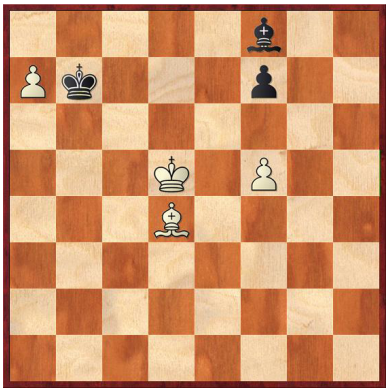

Zwart is nu in zetdwang. Slecht is 16…Ka8 wegens 17.Kc6 plus Kd7. De zwarte loper moet veld d6 blijven c:ontroleren, maar wordt nu naar het minder gunstige veld e7 gedreven. Opgemerkt zij, dat direct 16.Lc5 niets oplevert wegens 16…I.h6 17.Kd6 Lf8+ en de witte koning moet weer terug.

16…Le7 17.Lc5! Lh4 18.Kd6 Bg5 19.Kd7 Lh4 20.Ke8 f6 21.Kf7 Lg5 22.Ke6 Lh4 23.Ld4 Bg5

En nu bereikt wit met

24.Lxf6 Le3 25.Le7 Ld4 26.Ld6 een bekende winststelling:

26…Kxa7 27.Le5 Lc5 28.f6 Kb7 29.f7 Lf8 30.Ld6 Lh6 31.Kf6

Ook mogelijk is 31.Kd7 Lg7 32.Ke8 Kc6 33.Lf8 Lb2 34.Lh6 La3 35.Lg5 Kd5 36.Le7

Kc6 32.Kg6 Kxd6 33.Kxh6 en wint.

Wanneer beide partijen vrijpionnen hebben is de verst verwijderde vrijpion het sterkst, net zoals in de pionneneindspelen.

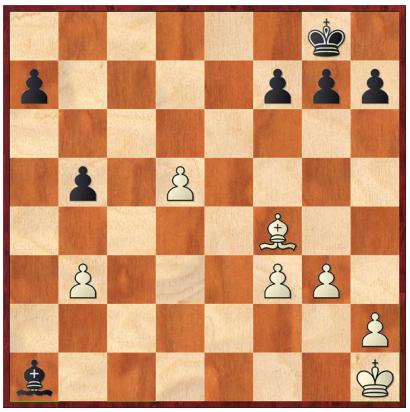

Rojzman-Sliva Krakau 1958

Zwart heeft de betere kansen, omdat de witte d-pion door de zwarte koning kan worden

afgestopt. Het plan voor zwart vertoont overeenkomst met de methode die in pionneneindspelen met een ver verwijderde vrijpion wordt toegepast: de stukken van de tegenstander worden van de vrijpion afgeleid, en dan volgt een beslissende inbraak van de koning.

Roijman - Sliwa Krakow, 1958

1.Le3 a5 2.Lc5 f5! 3.Kg2

Maakt ruimte voor de koning. De zet 3.d6 is niet gevaarlijk voor zwart wegens 3…Lf6 4.Lb6 a4 5.bxa4 bxa4 6.d7 a3 7.d8D+ Lxd8 8.Lxd8 a2]

3...a4 4.bxa4 bxa4 5.La3

Indien 5.Kf2 Lb2! 6.d6 Bf6! en zwart haalt de witte d-pion op.

5...Kf7 6.Kf2 Bf6 7.Ke3 Le7

Dwingt

8.d6

af, want op 8.Lc1 a3 9.Kd3 a2 10.Lb2 Lf6

8...Lf6 9.Kf4 Ke6 10.d7 Le7 11.h4 Kxd7

En wit gaf spoedig op.

In eindspelen met lopers van ongelijke kleur zijn de winstkansen in de regel zeer miniem. Dat zit hem in het feit dat de lopers in dergelijke gevallen velden van verschillende kleur beheersen en elkaar dus niet direct kunnen aanvallen. Daardoor kunnen koning en loper samen vaak een soort onneembare vesting bouwen, waar de vijandelijke vrijpionnen niet doorheen kunnen. Toch is ook dit soort eindspelen het creëren van een vrijpion die de aandacht opeist de geijkte winstmethode.

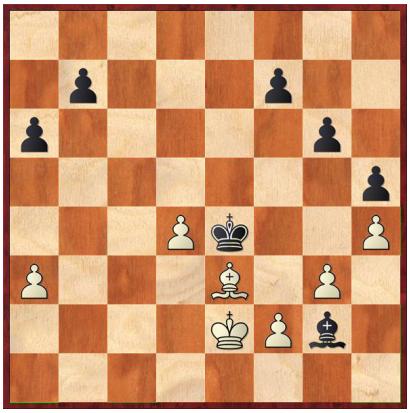

Fuchs-Cholmov Dresden 1956

Zwart heeft een vrijpion op de damevleugel, maar die kan niet in haar eentje winnen omdat wit haar zonder moeite blokkeert. Daarom maakt zwart nog een vrijpion op de koningsvleugel om de witte stukken daar te binden.

1...f6! 2.Kd2 Kf5 3.Lf4 g5 4.Lc7 Kg4 5.Ld8 gxh4 6.gxh4 Kxh4 7.Lxf6+

Wit heeft eveneens twee vrijpionnen, maar die staan dicht bij elkaar en kunnen daarom door zwart zonder al te grote problemen worden tegengehouden.

7…Kg4 8.Ke3 Bd5 9.Be7 b5

En wit gaf op.Hij moet zijn loper geven voor één van de zwarte vrijpionnen, bij voorbeeld: 10.Ld8 h4 11.f3+ Lxf3 12.Kf2 h3 13.Kgl en nu gaat de zwarte koning naar de damevleugel, terwijl de zwarte loper op de diagonaal g4-c8 heen en weer blijft gaan.

In eindspelen van loper tegen paard met vrijpionnen op het bord is het gewoonlijk gunstiger de loper te hebben. De loper immers heeft een grotere actieradius en is beter geschikt om zijn vrijpionnen te ondersteunen en de opmars van de vijandelijke vrijpionnen tegen te houden, De vrijpionnen spelen in dit type eindspelen meestal een beslissende rol. Daarom probeert de sterkste partij over het algemeen zijn vrijpionnen zo snel mogelijk op te spelen,

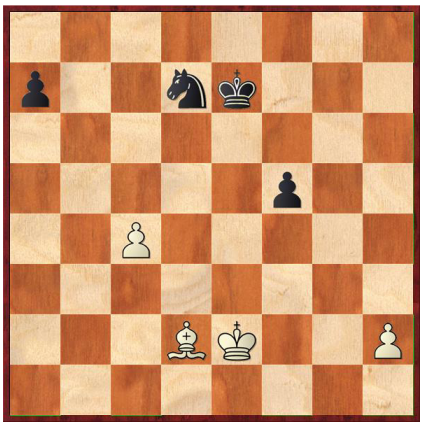

Ondanks het materiële evenwicht is deze stelling erg moeilijk voor zwart, want zijn paard gaat stapvoets en kan daarom maar moeilijk op tegen de witte vrijpionnen, Een mogelijk vervolg zou zijn:

1.c5 Pe5

Indien 1...Pxc5 dan 2.Lb4 Kd6 3.h4 a5 4.Lxc5+ Kxc5 5.h5 en wint.

2.Lc3 Pc6 3.h4 Ke6

Zwart besluit met zijn koning de c-pion te blokkeren on zijn paard op de h-pion Af te sturen, Dit is waarschijnlijk de beste verdedi-

ging, want als de zwarte koning naar de randpion zou gaan, zou wit met zijn koning via as d5 binnendringen.

4.h5 Kd5 5.h6 Pe7 6.h7 Pg6 7.Lb4 a5 8.La3 Ph8 9.Kf3 Pg6 10.Ke3 f4+

Zwart is tot deze verzwakkende pionzet gedwongen. Op 10...Kc6 volgt 11.Kd4 a4 (11...Kc7 12.Kd5 Kc8 13.Bc1 a4 14.Ke6 f4 15.Bxf4 Nxf4+ 16.Kf6) 12.Kc4 f4 13.Bc1 14.Le3 en wit gaat winnen.

11.Kf3 Kc6 12.Ke4 Kb5 13.Kf5 f3 14.Kxg6 f2 15.h8D f1D 16.De8+ Ka6 17.Dc6+ Ka7 18.Db6+ Ka8 19.Dd8+ Kb7 20.De7+

En dameruil is onvermijdelijk, waarna wit wint.

In loper-paardeindspelen met vrijpionnen komt het paard vaak in zetdwang, waardoor verzwakkende pion- of koningszetten afgedwongen worden, die de vijandelijke koning in staat stellen binnen te dringen. In bovenstaand geval was 10…f4+ zo een verzwakkende, gedwongen zet.

Kotov,Alexander - Bondarevsky,Igor Tsakharovich Moskou 1946

Opgemerkt dient te worden dat het paard überhaupt moeilijk tegen vrijpionnen uit de voeten kan, zelfs als de tegenpartij geen stukken meer heeft. Ter illustratie hiervan deze stelling, waarin wit met grote moeilijkheden heeft te kampen (als hij zijn paard wegspeelt wint zwart de witte a-pion en gaat vervolgens met zijn verre vrijpion lopen), maar toch een studie-achtige remise weet te bereiken:

47.Pxa4 Kxa4 48.Kd4 Kb3 49.a4 Kc249...

Pxa4 50.Kxe4 hoeft wit alleen maar naar de zwarte pionnen op de koningsvleugel te lopen om remise te bereiken.

50.Ke3 Kd1 51.a5 Ke1 52.a6 Pb5 53.g4! Kf1 54.Kxe4 Kg2 55.Kd3! Kf3

Ook 55...Kxh2 levert geen winst op wegens 56.Kc4 Pa7 57.Kc5 h5 58.gxh5 gxh5 59.Kb6 Pc8+ 60.Kb7 Pd6+ 61.Kc6 Pc8 62.Kb7

56.Kc4 Pc7 57.a7 Ke4 58.Kc5 Ke5 59.Kc6 Pa8 60.Kb7 Kd6 61.Kxa8 Kc7 62.h4 g5 63.h5

remise

In de strijd van paard tegen vrijpionnen spelen deze laatsten doorgaans een afleidende rol. Met vrijpionnen op het bord wint het paard het slechts in enkele gevallen van de loper, namelijk wanneer alle gebeurtenissen zich op een en dezelfde vleugel afspelen.

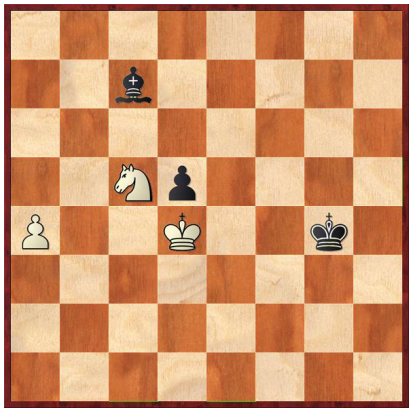

Botvinnik,Mikhail - Robatsch,Karl Varna 1962

Op leerzame wijze slaagt wit erin de zwarte loper in zijn bewegingsvrijheid te beperken:

60.Pb7!

Na 60.Kxd5 La5 komt de loper eruit en is de winst verkeken.

60...Kf5 61.Kxd5 Lb6 62.Kc6 La7 63.Pd6+ Ke6 64.Pc8

En zwart gaf op. Wit brengt zijn pion naar a6 en sluit vervolgens met Pb6 de diagonaal g1-a7 af.

Het eindspel van paard tegen paard met vrijpionnen op het bord vertoont grote overeenkomst met pionneneindspelen. De vrijpion wordt weer als handeribinder gebruikt, waarna de winst wordt gerealiseerd door een koningsmars naar de onbeschermde pionnen aan de andere kant van het bord.

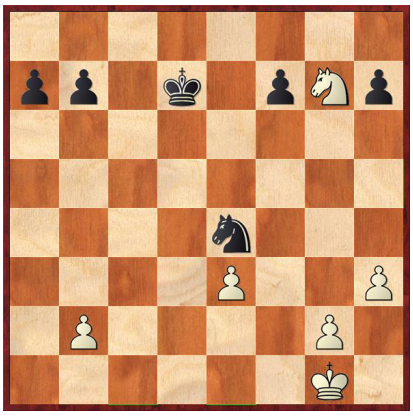

Rabinovich,Ilya Leontievich - Belavenets,Sergey Vesevolodovi Tbilisi 1937

Zwart kan veel makkelijker een vrijpion maken dan wit, en dat beslist de partij. Er volgde:

33.Kf1 Kc6 34.Ke2 Kd5 35.Pf5 Kc4 36.Pd4 a5 37.h4 a4 38.g4 b5 39.Kd1

Op 39.g5 volgt 39…b4 40.Kd1 Kd3 41.Pf5 b3 42.Kcl a3 43.bxa3 Kc3 en er is geen verdediging tegen b2+ plus Pd2+.

39…Pf2+ 40.Kc2 Pxg4 41.Pf5 f6

En wit won snel.

42.Pd6+ Kc5 43.Pe4+ Kb4 44.Kd2 Kb3 45.Kc1 Kc4 46.Kd2 b4 47.Kc1 Kd5

Als beide partijen vrijpionnen hebben is de verst verwijderde vrijpion in de regel het meest waard.

Barendaum,L – Nadjezjdin Tasjkent, 1960

WIt slaagt erin de zwarte e-pion tegen te houden en tegelijkertijd met zijn koning te penetreren:

1.Pc2 Kf4 2.Kc5 Pa6+ 2...e3 3.Kd4 e2 4.Kd3 en de e-pion gaat verloren.

3.Kb6 Pb8 4.Pb4! Ke3

4...e3 5.Kc7 Pa6+ 6.Pxa6 e2 7.Pb4 e1D 8.Pd3+ **5.Kc7 Kd2 6.Kxb8 e3 7.Pc6 e2 8.Pe5**

Zwart geeft op.

Nu een paar voorbeelden van ingewikkelder eindspelen met lichte stukken.

Levenfisj-Sjamkovitsj Ivanovo 1949

Wit heeft voordeel, omdat hij de verst verwijderde vrijpion kan creëren. Daarbij komt, dat d4 bescherming nodig heeft en de zwarte loper bindt.

1.Ke2 Pc6 2.f4 Kf8 3.Kd3 Ke7 4.Kc4 Kd6 5.b4 Pd8 6.b5 Pe6 7.Pd3 Kc7 8.a4 a6 9.Pc5!

Nu het eerste gedeelte van het winstplan voltooid is, voert deze ruil het snelst tot winst. Wat nu komt is analoog aan de manoeuvres in de eerder bekeken stelling uit de partij Stein-Spassky: de a-pion houdt de zwarte koning vast, zodat de witte koning op de andere vleugel zijn gang kan gaan. Ik wil er wel op wijzen, dat het winstplan in dit soort gecompliceerde eindspelen vaak gebaseerd is op de beoordeling van lopereindspel dat nu ontstaat.

9…axb5+ 10.Kxb5 Pxc5 11.Kxc5 Lf6 12.f5 h5 13.fxg6 fxg6 14.La5+ Kb7 15.Kd5 g5 16.Ke6 Ka6 17.Ld2 Ld8 18.Kd5 Lf6 19.Ke4 g4 20.Le1 Kb6 21.Lf2 Kc5 22.a5 Kc4 23.a6 d3 24.a7 d2 25.a8D d1D 26.Dc6+ Kb3 27.De6+ Kb4 28.Dxf6 1-0

En wit won.

In de strijd van 'loperpaar tegen loper en paard moet eveneens de overgang naar een vereenvoudigd eindspel bekeken worden. In dit soort gevallen komt er vaak uiteindelijk een eindspel van loper tegen paard op het bord, waarin de vrijpion een beslissende rol speelt. In het volgende voorbeeld wil wit de lopers van de witte velden tegen elkaar afruilen en vervolgens zijn a-pion laten promoveren.

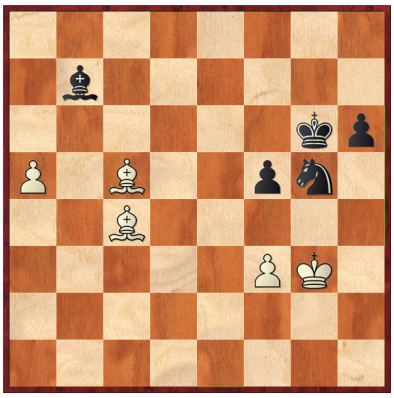

Boleslavsky,Isaak- Randvir, Juri Parnu 1947

1.Le2 f4+ 2.Kf2 h5 3.a6 Lc6 4.Le7 Pe6

4...h4 gaat niet wegens 5.Ld3+ Kh6 6.Lxg5+ Kxg5 7.Le4

5.a7 Kf7 6.Ld6 La8 7.Ld3 Pg5 8.Lxf4 Pxf3 9.Ke3 Pe1 10.Le4!

Wit heeft zijn doel bereikt. Het zwarte paard is niet bij machte de vrije a-pion tegen te houden.

10…Pg2+ 11.Kd4 Pxf4 12.Lxa8 Pe6+ 13.Kd5 Ke7 14.Kc6 Kd8 15.Lb7 Pc7 16.Kb6 h4 17.Lg2

Zwart geeft op. Na 17…Kd7 18.Lh3+ Kd8 19.Kb7 is hij in zetdwang.

Met dank aan Herman

LANDER OVER 'T VOORBIJE BJK BLANKENBERGE

Kort, maar krachtig.

In Blankenberge was het superleuk. We gingen naar zee en bouwden daar zandkastelen. Maar natuurlijk hebben we ook veel geschaakt. Op live borden zitten was top, omdat je je partij daarna kon herbekijken. Er werd heel goed voor ons gezorgd en het allerlekkerste vond ik de croque monsieurs. Volgend jaar ga ik zeker opnieuw.

Lander Beuseling - stap 3

SCHAKEN IN VOGELVLUCHT

Dit artikel dat gaat over de eerste officiële wereldkampioen, Wilhelm Steinitz.

De eerste die de zogenaamde romantische schaakstijl in twijfel trok was Wilhelm Steinitz (1836-1900). Hij ontdekte in vele combinaties van zijn tijdgenoten onvolkomenheden die bij het vinden van de beste verdediging bloot te leggen waren.

Steinitz was de eerste die het schaakspel op wetenschappelijke wijze benaderde. Hij wordt daarom als de belangrijkste grondlegger van de hedendaagse strategie beschouwd. Steinitz' uitgangspunt was dat de beginstelling in evenwicht is. Dit blijft zo, zolang het spel volgens de wetten van de logica verloopt. Elke zet dient te voldoen aan de strategische eisen van de stelling. Zondigt een van de beide spelers echter tegen deze strategische wetten, dan wordt de balans verstoord en gaat het voordeel over naar de tegenstander.

Steinitz ontwikkelde een theorie die gebaseerd was op de verschillende kenmerken in de stelling. Later werd deze theorie samengevat in een lijst die de "tabel van de elementen van Steinitz" werd genoemd. Deze tabel heb ik zelf als basis gebruikt voor mijn boek 'Chess Strategy for Chessplayers'.

Deze nieuwe benadering leidde er toe dat Steinitz in 1886 voor de eerste maal in de geschiedenis tot officiële wereldkampioen werd uitgeroepen, omdat hij zijn tegenstander, Herman Zukertort, de baas bleef in een tweekamp.

Steinitz verdedigde zijn wereldtitel een aantal keer succesvol, waarbij de Rus Mikhail Chigorin als zijn belangrijkste rivaal werd gezien. Toen Steinitz in 1894 echter van Lasker verloor en een poging om de titel terug te winnen faalde, ging het snel mis met hem. Een zware zenuwinzinking in 1900 werd hem uiteindelijk fataal.

Zukertort, Johannes Hermann – Steinitz, William

1. d4 d5 2. c4 e6 3. Pc3 Pf6 4. Pf3 dxc4 5. e3

Tegenwoordig weten wat dat 5. e4! ook een zet is.

5…c5 6. Lxc4 cxd4 7. exd4 Le7 8. O-O O-O 9. De2 Pbd7 10. Lb3 Pb6 11. Lf4 Pbd5 12. Lg3 Da5 13. Tac1 Ld7 14. Pe5 Tfd8 15. Df3

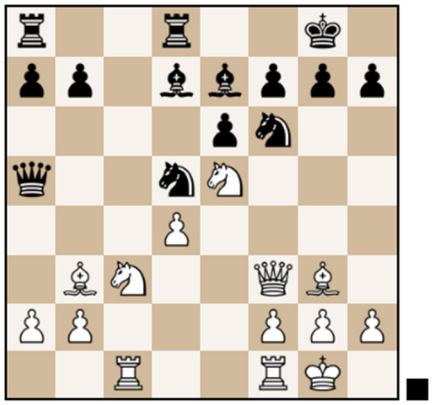

15…Le8!

Typisch Steinitz. Hij wil veld d5 bestrijken met stukken.

16. Tfe1 Tac8 17. Lh4

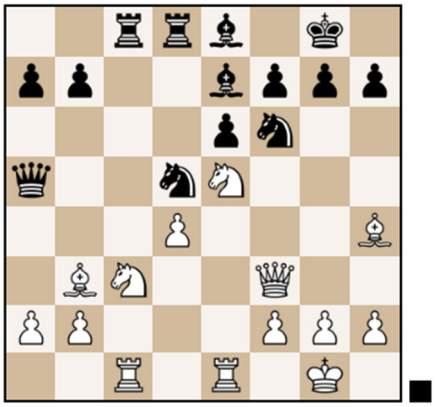

Wit dreigt nu op d5 te ruilen en na een lange afwikkeling pion b7 met de dame te veroveren.

17…Pxc3 18. bxc3 Dc7 19. Dd3?!

19. Lg3 Ld6 20. c4 <onduidelijk> Lasker

19…Pd5

Door stukkenruil wordt de druk op de zwarte stelling verlicht.

20. Lxe7

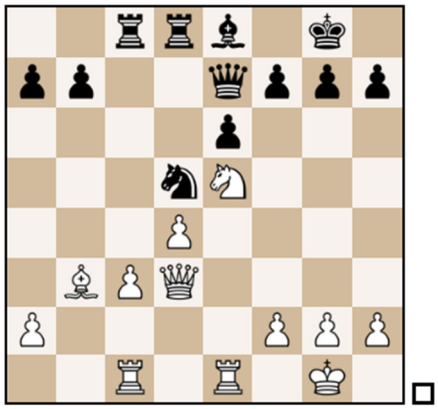

20. Lg3 Da5 <onduidelijk>

20. Lc2 Na 20…g6 21. Lxe7 Dxe7 22. Lb3 b5=+ staat zwart een tikje beter.

20…Dxe7

21. Lxd5?

Zukertort dacht dat het paard superieur was ten opzichte van de loper, maar Steinitz weerlegt het idee.

21. c4!? Dg5 22. g3 Pf4 23. De4 <onduidelijk>

21. Lc2!? Pf6? 22. Pg4 <met initiatief voor wit>

21…Txd5 22. c4 Tdd8

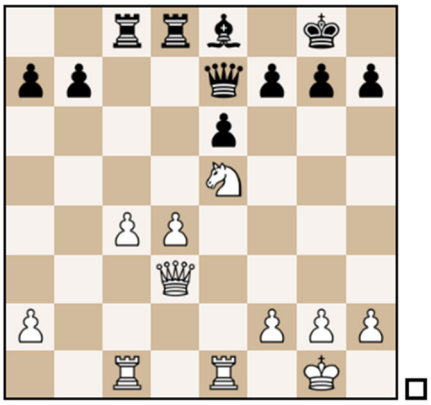

23. Te3?!

Wit heeft een zwak centrum en daardoor is een aanval tegen de zwarte koning gedoemd te mislukken. Volgens Steinitz was 23. Ted1 beter geweest.

23…Dd6 24. Td1

24. Th3? h6! [24…Dxd4?! 25. Dxh7+ Kf8 26. Te3 <onduidelijk>] 25. Td1 f6 <groot voordeel voor zwart> Neistadt

24…f6 25. Th3!?

Een poging tot een koningsaanval. Maar nu komen de verdedigende capaciteiten van Steinitz goed tot uiting.

Na 25. Pf3 Da6 26. Pd2 [26. Db3 Txc4 27. Pd2 Tcxd4 28. Txe6 Lf7 <groot voordeel voor zwart>] 26…e5 27. d5 staat zwart uitstekend

na 27…Dxa2 <groot voordeel voor zwart> Euwe

25…h6!

Zwart neemt op goede gronden het offer niet aan.

Inderdaad zou wits aanval op rolletjes lopen na 25…fxe5?! 26. Dxh7+ Kf8 27. Tf3+ hoewel er toch niet meer in zit dan een herhaling van zetten.

[27. Tg3!? Td7 28. Dh8+ Ke7 29. Dh4+ Kf7 30. Dh7 <remise stelling>]

[27. Dh8+ Ke7 28. Dxg7+ Lf7 29. Dg5+ Kd7 30. Tf3]

27…Lf7 28. Dh5 Dd7

[28…Td7? 29. Dh8++-]

[28…Tc7 29. c5 Dd5 30. Dh8+ Ke7 31. Dh4+ <remise stelling> (31. Dxg7 Tf8 32. h4 <onduidelijk>)] 29. Dh8+ Ke7 30. Dh4+ <remise stelling> En volgens Steinitz moet wit een herhaling van zetten toelaten hier. [30. Dxg7 Tf8 31. Dxe5 is wat beter voor wit.]

26. Pg4

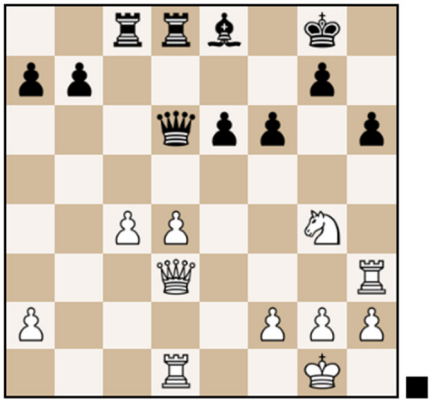

Dreigt weer van alles. Natuurlijk levert 26. Pg6 niets op. Na bijvoorbeeld 26…Td7 stokt het witte initiatief.

26…Df4!

Steinitz houdt met deze afgemeten verdediging alles onder controle. Zwart heeft de aanval definitief afgeslagen en grijpt nu het initiatief.

27. Pe3

27. Tg3 b5 28. cxb5 Txd4! 29. Pxh6+ Kf8 30. Da3+ Dd6-+ Steinitz

27…La4! 28. Tf3

Of 28. Td2!? b5 29. Tf3

[29. cxb5 Tc1+ 30. Pd1 (30. Pf1 Lxb5-+) 30…e5-+ 31. d5 Db4]

29…Db8 [29…bxc4? 30. Da3] 30. cxb5 Tc1+ 31. Pd1 e5-+ met de bedoeling 32.. .Td4 of …e4 -+ (Steinitz).

28…Dd6 29. Td2

Het offer 29. Txf6 werkt niet vanwege 29…Lxd1-+ [29…gxf6 30. Dg6+ Kf8 31. Dxf6+ Ke8 32. Pf5 exf5 33. Te1+ Kd7 34. Df7+ Kc6 35. Te6 <onduidelijk> (.)] 30. Pf5 [30. Txh6? gxh6 31. Dg6+ Kf8 32. Dxh6+ Kf7 33. Dh7+ Ke8 34. Dg6+ Kd7 en de koning ontsnapt.] 30…Dc7 31. Txe6 Te8! en de aanval is succesvol afgeslagen.

29…Lc6 Achteraf gezien was 29…b5! nog sterker.

30. Tg3

Opnieuw diende de consequentie van 30. Txf6? onderzocht te worden. 30…gxf6 31. Dg6+ Kf8 32. Dxf6+ Ke8-+ maar de koning komt in de veilige zone.

Thematisch is natuurlijk ook 30. d5!? en daarop was 30…De5!? een idee.

[Riskant is 30…exd5 31. Pf5!? (31. cxd5 Lxd5 32. Pxd5 Dxd5 33. Dxd5+ Txd5-+ Steinitz 34. Tfd3 Tc1+) 31…Df8 en zwart houdt stand, maar moet nog de nodige gevaren trotseren.

(31…De5? 32. Te3 Da1+ 33. Td1 <groot voordeel voor wit>)

(31…Df8 32. Tg3 Td7 33. Pxh6+ Kh8 34. Pg4 f5 35. Pe5 Td6 36. Tg5 <groot voordeel voor wit>)

(Een voorbeeld ter illustratie van de gevaren voor zwart valt te zien in de volgende variant. 31…Dd7? 32. Tg3 dxc4 33. Pxh6+ Kh8 34. Dg6 Te8 35. h4 met de dodelijke dreiging Pf7 +- Euwe.)]

31. Tg3 exd5 32. Dg6 Tc7 <groot voordeel voor zwart> gevolgd door 33… Le8 Euwe.

30…f5 <groot voordeel voor zwart> 31. Tg6 Le4 32. Db3

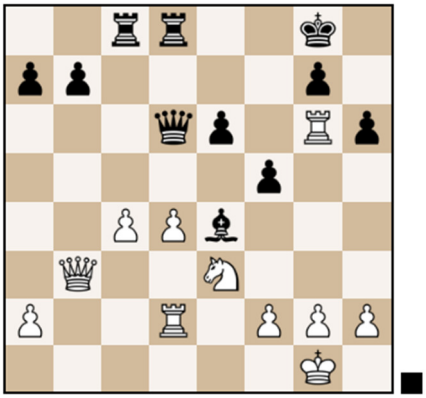

32…Kh7!
Wederom heel goed gezien van Steinitz. Minder goed was 32…f4 wegens 33. c5 bijvoorbeeld: 33…fxe3 34. cxd6 exd2 35. Dxe6+ Kh7 36. Txh6+ gxh6 37. Df7+ Kh8 38. Df6+ Kg8 39. De6+ Kg7 40. De7+ <remise stelling> met remise door herhaling van zetten.

33. c5
Nu werkt het allemaal niet meer voor wit.

33…Txc5! 34. Txe6
34. Dxe6 Tc1+ 35. Pd1 [35. Pf1 Dxe6 36. Txe6 Ld5 37. Te7 Lc4-+] 35…Dxe6 36. Txe6 Ld5 37. Te1 Lxa2 38. Txa2 Txd4-+ Steinitz

34…Tc1+ 35. Pd1 35. Pf1 Df4-+
35…Df4 36. Db2 Tb1 37. Dc3 Tc8 38. Txe4 Dxe4

0-1

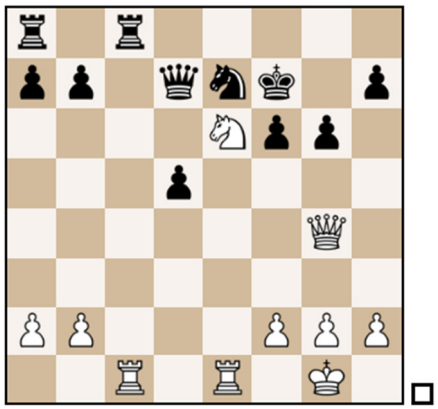

Steinitz, William – Von Bardeleben, Curt

Ik denk dat deze diagramstelling vele malen is gepubliceerd, maar die mag in deze rubriek niet ontbreken. Het is een van de briljantjes die Steinitz ons nagelaten heeft. Hij start een koningsaanval die eindigt met een paar fraaie pointes.

21. Pg5+ Ke8
De dame moet verdedigd worden. 21…fxg5?? 22. Dxd7+-

22. Txe7+
Ligt voor de hand maar vanwege zijn eigen zwakke onderste rij moet er het nodige aan bijzondere zetten gevonden worden.

22…Kf8
Hier wint 22…Dxe7 23. Txc8+ Txc8 24. Dxc8++-

Of 22…Kxe7 23. Te1+ Kd6 24. Db4+ Tc5

[24…Kc6 25. Tc1#]

[24…Kc7 25. Pe6+ Kb8 26. Df4++-]

25. Pe4++-

23. Tf7+! Vooral niet 23. Dxd7?? Txc1+-+
23…Kg8!

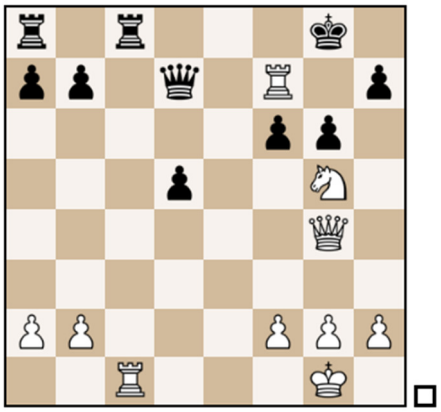

Op 23…Dxf7 beslist wit de strijd met 24. Txc8+ Txc8 25. Dxc8+ De8 26. Pxh7++-

24. Tg7+!
Dit is een van de fraaie pointes van het witte spel.

24…Kh8!
Het gaat sneller mis na 24…Kf8 25. Pxh7+ Kxg7 26. Dxd7++-

Ook met 24…Dxg7 komt zwart niet weg. 25. Txc8+ Txc8 26. Dxc8+ Df8 27. De6+ Kh8 28. Pf7+ Kg7 29. Pd6 en met een stuk meer zal het wel lukken.

25. Txh7+!
Hier gebeurde iets onverkwikkelijks. De zwartspeler verdween uit de toernooizaal zonder op te geven.

Daardoor ontnam hij ons de prachtige apotheose van deze prachtig gevoerde koningsaanval. 25. Txh7+! Kg8 26. Tg7+ Kh8 Nu pion h7 is verdwenen, kan de dame via de h-lijn enteren. 27. Dh4+ Kxg7 28. Dh7+ Kf8 Damewinst is niet aan de orde, omdat wit nog altijd zelf mat gaat. 29. Dh8+! Ke7 30. Dg7+ Ke8 [30…Kd6 verliest natuurlijk vanwege 31. Dxf6+

De6 32. Dxe6#] 31. Dg8+ Ke7 32. Df7+ Zo wordt de koning langzaam maar zeker naar het fatale veld d8 gejaagd. Merk de bijzondere rol van het witte paard op. 32…Kd8 33. Df8+ De8 34. Pf7+ Kd7 35. Dd6# (zie analysediagram)

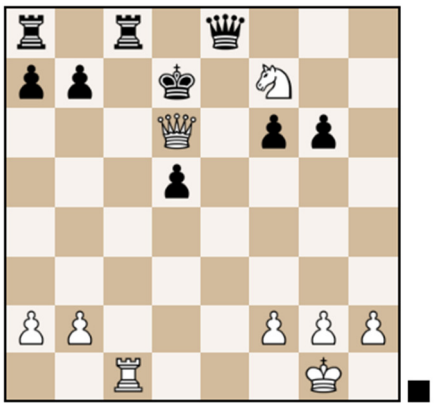

Een schitterend epaulettenmat.

1-0

Herman Grooten

(Geraadpleegde bron o.a. "Geschiedenis van het schaakspel" door Silbermann/Unzicker). Deze serie is lange tijd geleden verschenen in het Eindhovens Dagblad. Inmiddels zijn deze artikelen aangepast en verder uitgebreid.

EEN GLIMLACH IN HUIS

Daar aan de muur
Hangt de clown
Voor iedereen zichtbaar
Zo puur
Een glimlach in huis
Wie hem kent
Vertrouwt hem zijn geheimen toe
Hij luistert steeds
Met een glimlach
Wie goed kijkt
Ziet dat hij af en toe
Knipoogt
Hij luistert steeds
Met een glimlach
En stuurt liefde in je hart

Herman Van de Wynkele

MOORD IN DE LANGE VIOLETTESTRAAT

Hartenstein was al eerder in Gent

Pamfletten gedrukt in de Sleepstraat

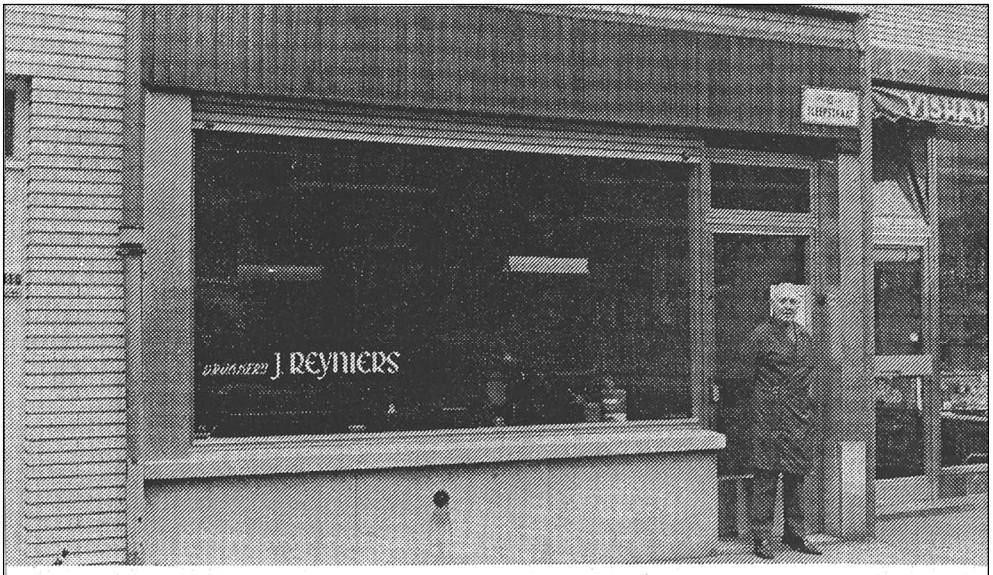

In dit huis aan de Sleepstraat drukte Hartenstein zijn anarchistische brochure met eigen zet-materiaal. Op de stoep staat Jos Reyniers die de kleinzoon is van de andere Jos Reyniers die aan Hartenstein de toelating gaf zijn persen te gebruiken. Er kwam een huiszoeking bij te pas. (foto rol)

Toen Henri Lecot op 16 februari, de dag na de moord op de twee Gentse politiemannen, de apotheek Van Houtte binnenstapte en Hartenstein wilde spreken werd hij onmiddellijk aangehouden. Zo ontdekte men dat Hartenstein alias Seiliger, in oktober 1908, dus het vorige jaar, te Gent een bom gefabriceerd had die moest dienen om minister Eenkin te vermoorden, en eveneens dat hij anarchistische pamfletten had gedrukt in een drukkerij aan de Sleepstraat.

In oktober 1908 woonde de Rus bij de familie Lecot in de St.-Margrietstraat nr. 13. Vermoedelijk was vader Lecot overleden en was moeder Philomena Van Loo met zekere De Meyere hertrouwd. Dat is niet duidelijk op te maken uit het dossier. Er waren twee kinderen Lecot en zes De Meyeres in hetzelfde huis.

In die periode zat vader De Meyere een straf van twee jaar uit voor geheimstokerij. Een zoon De Meyere werkte als smidsgast bij zekere Hoge aan de Terneuzenlaan, zoals hij voor de rechter getuigde, van 6 u. in de ochtend tot 19 u. 30 's avonds en als er veel werk was nog een uur langer.

Henri Lecot (22) vertrok in die periode naar Vurste om er in het kasteel een kippenkwekerij op te richten. Ook een aantal andere anarchisten uit het Gentse kwamen daar wonen en kweekten kippen.

Hartenstein was vroeger nog een paar dagen te Gent geweest, meer speciaal om een drukkerij te vinden waar hij een zelf geschreven anarchistisch pamflet zou kunnen drukken. Voordien had hij een tijdje in een drukkerij te Bosvoorde gewerkt, vermoedelijk om de stiel te leren.

Maar het tweede bezoek aan Gent in oktober was veel belangrijker. Hij maakte er kennis met Theofiel en Maurits Heyman (25) die als 'publiciste' ingeschreven stond. Hij verklaarde dat hij Hartenstein vier maanden vroeger in Parijs had leren kennen. Vader Heyman was verzekeringsagent en woonde in het nr. 43 van de Abeelstraat (rue du Tremble). Maurits woonde in nr. 18 van de St.-Jansdreef.

Hij was drukker geweest in een drukkerij aan de Lousberglaan die in 1907 in faling gegaan was. Hij was het die Hartenstein het nodige materiaal en lettertypes bezorgde om de brochure 'Aux camarades militants' te drukken. De Rus trok dan enkele dagen lang van in de vroege ochtend naar de druk-

kerij van Jos Reyniers (39) aan de Sleepstraat en deed al het werk zelf. Het werd een oplage van 800 exemplaren.

Tijdens het onderzoek na de moord op de politiemannen loochende Reyniers de feiten maar er waren zoveel getuigen dat hij uiteindelijk moest toegeven hoe alles gebeurd was.

Hartenstein schreef ook een verhaal over de verbanning van zekere Gladnieff, maar daarover is in het dossier niets meer te vinden.

De meeste vrienden van Hartenstein in Gent leerden hem kennen in het Volkshuis (Maison du Peuple) te Brussel, meer speciaal in de anarchistische groep. Maurits Heyman ontmoette hem daar dikwijls. Ook De Meyere was anarchist. Huiszoekingen werden gedaan in de huizen van al die sympathisanten.

Een merkwaardige figuur was Achiel Comhaire die samen met een Jules De Meyere ook naar Vurste trek om er kippen te kweken. Bij Comhaire hingen foto's van de grote anarchistische en communistische leiders van toen, zoals die van Lecluse. Hij bezat verder een uitvoerige bibliotheek van anarchistische literatuur o.m. de werken van Jacques Mesnil, Hanry Machay, Georges Plekkanoff, e.a.

Comhaire had drie schamele bedden in z'n huis en drie broeikassen, maar verder geen enkel meubel zoals het dossier het noteert. Maar wat bijzonder merkwaardig was, althans voor die tijd is, dat Comhaire als anarchistische agitator al een groot stuk van de wereld had gezien. Hij was in Hannover geweest en in Keulen, in Luzern en Zurich en zelfs in St.-Petersburg (Leningrad), en het is niet uitgesloten dat hij in die periode kennis maakte met een aantal communistische leiders die een wereldrol hebben gespeeld. Lenin zelf verbleef immers in 1908 met zijn vrouw in Genève en er waren toen ook de grote partijcongressen in Londen en Brussel.

Comhaire was vier maanden voor de moord naar Vurste uitgeweken. Het is niet uitgesloten dat zij daar samentroepten om aan de aandacht van de politie te ontsnappen en het kan best zijn dat zij het waren die de bom bij Hartenstein hadden besteld. Maar dat is met niets te bewijzen.

Daar was verder nog 'Edward De Waegenaere uit Bassevelde, 34 jaar, handelaar en barbier en verloofd met Gabrielle Lecot.

Het was dan ook in het huis van de Lecots dat hij aangehouden en verhoord werd. Ook zijn woning in Bassevelde ' werd aan een grondig onderzoek onderworpen. Men vond er een zichtkaart met de foto's van Hartenstein en de twee vermoorde agenten, een kaart die in die dagen overal verspreid werd. Ook vond men er kranten als De Toekomst en zeven exemplaren van De Landwacht waarin geschreven werd over de dubbele moord in de Lange Violettestraat.

In het kamertje van Hartenstein waar, tussen de stukgeslagen meubels overal bloedvlekken te zien waren, vond men een vrij groot aantal anarchistische geschriften, meestal manuscripten, zelfs in het Spaans. Ook het klad van een anarchistisch gedicht in het Russisch van Hartenstein zelf. Plus dan nog le petit Larousse illustré, het boek dat hij in de gevangenis op zijn verzoek kreeg om zich te ontspannen. En nog dertig exemplaren van de brochure die hij acht maanden vroeger zelf gedrukt had.

Er was in Gent levendig contact tussen Vlaamse en Russische anarchisten. Ze hielden vergaderingen o.m. in de Bibliotheque Russe bij Luciaan Pronce (30) handelaar in verfwaren aan de Vrouwenstraat nr. 38. Veel Russen woonden daar in de buurt.

Ze hadden nog een verzamelpunt in het huis van Boris Fonks, Coupure 57 waar ook een Russische bibliotheek opgericht werd al zullen die bibliotheken wel een dekmantel geweest zijn voor de geheime bijeenkomsten. Er was trouwens nog een Bibliotheque Russe aan de Kunstlaan nr. 6. Namen worden daar vernoemd als Lukianski (22) student en schilder, Arsene Nikolinko, Kollikowski, enz. Ze waren voor een groot deel gevlucht uit Londen na een bomaanslag in die stad. En in het sociaaldemocratisch blad ‘Ter Waarheid' dat in de aanvang van 1906 te Gent, Onderbergen 16 gedrukt werd (jaarabonnement 1,25 fr.) verschenen doorlopend pro-anarchistische artikels.

Berten DE KEYZER

(slot volgt)

COLOFON

Bestuur

Joannes Raepsaet: voorzitter, wedstrijdleider, materiaalmeester, toernooicommissie, toernooileider clubcompetitie en interclubverantwoordelijke
Yves De Smedt: ondervoorzitter, secretaris, penningmeester
Marck Bonne: bibliotheekbeheer, toernooicommissie, nationale interclubs
Elias Verhalle: jeugdopleiding (stap 2+), toernooicommissie
Dirk Roosen: tijdschrift

Overname uit dit tijdschrift mag, mits akkoord van de auteur. Iedere tekstbezorg(st)er is verantwoordelijk voor zijn/haar bijdrage.

Werkten mee: Herman, Lander, Guy en Koen

In dit boekske:

Voorwoord 1
Koen Achtergaele <-> Eric Van De Wynkele Memorial Jan Van Leeuwen 2019 3
De vrijpion 9
Lander over 't voorbije BJK Blankenberge 13
Schaken in vogelvlucht 13
Een glimlach in huis 17
Moord in de Lange Violettestraat 18
Colofon 20
Wat verandert per 1 september 2019? 20
2018-2019 Jeugdcompetitie - Eindklassement 20
Even uw aandacht 20
Algemene ledenvergadering 20

WAT VERANDERT PER 1 SEPTEMBER 2019?

Vanaf volgend seizoen worden de lessen van stap 2 en 3 een half uur vervroegd zodat ze volledig (het volle uur) op de derde verdieping kunnen blijven.

18:30 --> 19:30 Stap 2 en 3 (3de verdieping)

19:00 --> 20:00 Stap 1 (2de verdieping)

19:30 --> 20:30 Stap 4 en 5 (3de verdieping)

Tijdens de 'kleine' schoolvakanties (kerst-, paas- krokusvakantie) is er geen les stap 1.

Lidgeld vanaf stap 4 = €100,-

Teneinde de kwaliteit van het lesgeven (verder) te garanderen zien we ons genoodzaakt voor stappen 4 en 5 het lidgeld te verhogen.

2018-2019 JEUGDCOMPETITIE - EINDKLASSEMENT

1	Kieran Thao Leuang	7.5 op 9
2	Stan Van Der Goten	7.0 op 7
3	Oskar Beuseling	5.5 op 7
4	Lander Beuseling	5.0 op 7
5	Lander Verstrepen	3.5 op 8
6	Theo De Meyer	3.5 op 7
7	Wannes Verstrepen	3.0 op 7
8	Alexander Musabayev	3.0 op 7
9	Jasper Duchateau	2.0 op 8
10	Finn Wauters	2.0 op 7
11	Kobe Honraet	1.5 op 3
12	Victor Coorevits	1.5 op 5
13	Seth Trioen	1.0 op 2
14	Myrddin Decorte	1.0 op 3
15	Ernest Verheye	1.0 op 4
16	Minne Waegemans	0.0 op 2

EVEN UW AANDACHT...

De club is gesloten op:

vrijdag 19 juli, (begin Gentse Feesten), 26 juli, 2 augustus, 9 augustus en 16 augustus 2019.

ALGEMENE LEDENVERGADERING

Die gaat door op vrijdag 30 augustus, vanaf 19:30 uur, in ons clublokaal.
U komt toch ook!